

Ornegaarden og Kongsgaarden, tilhørende Frisjenborg,
Første Møllergaard og Brenningegaarden, tilhørende Fisterne Øvesen,
Vjerringgaard, tilhørende Købmand Bay,
og Skidenggaard, tilhørende Gaardejer Peder Pedersen i Romalt.

Efter en gennemsnitlig Kalkule indbragte den Gang disse Fiskegaarde tilsammen i Nettoudbytte ca. 4,000 Rdlr.

Af dem drives imidlertid nu kun 3 Fiskegaarde (Første Møllergaard, Brenningegaard og Rysgaard Laksgaard) ved Løjhuskanalen Øst for Randers fremdeles af Fisterne Øvesen, og Frisjenbold Fiskegaard, beliggende ved Gudenaen en Mil's Vej Vest for Randers By, spændende tværs over Aaen, dog saaledes, at Bramme kunne passere ad et udgravet Sideløb gennem en dertil indrettet Gitterport til at vinde op. Som Følge af, at denne Laksgaard spænder over hele Aaen, og at den særlig i de senere Decennier er bleven forbedret og hensigtsmæssig indrettet, vil saa godt som enhver Laks, der naar op dertil, blive fanget der, og kun de enkelte, som komme igennem, naar den ommeldte Port er ophejset for at lade en Bram passere — ved hvilken Lejlighed der ved Puskning i Vandet gøres, hvad der kan, for at fremme Fiskene — eller som slipper igennem, naar Gitterporten og Laksogaarden om Vinteren i stærk Frost eller Tø maa holdes aaben for ikke at beskadiges, naa oven for Fiskegaarden. Som Følge heraf ere ogsaa de Laksogaarde, som tidligere fandtes oven for Frisjenbold Fiskegaard, nemlig Østergaard Laksogaard, hvis Laksogaardsrettighed i Aaret 1859 er købt af Staten af Hensyn til Bramfarten, og allerede lang tid tidligere Mstrup Laksogaard bleve nedlagte, og med de nævnte Undtagelser findes der overhovedet ikke Laks Vest for Frisjenbold Laksogaard. Derimod drives der i Gudenaen lige op til Silkeborg og i den i denne løbende Nørreaa og Lilleaa et ikke ubetydeligt Fiskeri af Orred og Foveller samt af Gedder, Skaller og Abborrer, idet de mindre Orreder kunne gaa igennem Tremmerne ved Frisjenbold Fiskegaard og ofte gaa langt op i Smaaaaerne helt op til Silkeborg for der at lægge deresæg, og mange af de her fødte Orreder gaa slet ikke til Søs, men forblive i Aaen.

Foruden Laks (i Gennemsnit om Aaret 300 — kan variere fra 100 til 800 Stk.) findes der ved Frisjenbold Fiskegaard Orreder (gennemsnitlig aarlig 1,200) og Helt (gennemsnitlig aarlig 2,500). Indtægten af Fangsten, der, som af Fiskerikonjulent Smidth efter Gennemsnitsantal og Pris for de 10 Aar 1840—50, blev anslaaet til ca. 2,000 Rdlr. og af Magistraten i Randers i Aaret 1851 er anslaaet til 3,000 Rdlr. (medens de øvrige Fiskegaarde tilsammen ikke indbragte $\frac{1}{3}$ af dette Beløb) tør nu, da Prisen paa Laks, Orred og Helt er steget betydelig, paa Laks fra den Gang ca. 30 Stk. til nu 2 Kr. 22 Ø. pr. Bund, anslaaes til 12 à 15,000 Kr. aarlig Netto. — Fiskeriet der beskæftiger stadig 6 à 8 Mand; i Fiskerisagift til Statskassen svares aarlig 13 Kr. 58 Ø.

Det væsentligste Fiskeri drives imidlertid i selve Randers Fjord, og det giver Brødet til mange Menneker, idet der som Følge af, at Ejerne af Fiskegaarden ikke selv dreve noget Fiskeri der og ikke hindrede andre i at drive det, efterhaanden paa begge Sider af Fjorden er opstaaet en hel Fiskerbefolkning, som driver Fiskeriet i Randers Fjord dels som Hovederhverv dels som Bierhverv. At Fiskebestanden derved væsentlig er aftagen, er desværre en Kendsgerning, hvortil Aarsagen særlig er at søge i, at Fiskeriet drives med fuldkommen Hensynsløshed og navnlig saaledes, at Ungelen ødelægges, at en Mængde Smaaflis findes til ingen Nytte, og at der findes paa Tider, hvor Fiskene stulde fredes. Vil man derfor konservere Fiskeriet i Randers Fjord og udbytte denne paa Grund af Fjordens utallige Bugtninger og Grunde og de mange til samme hørende større eller mindre Aaløb samt de store med Siv, Rør og Vandplanter bedækkede Arealer — der netop ere yndede Opholdssteder for Fiskene dels for at ernære sig, dels for at hngle — for Fiskeriet ganske ualmindelig heldige Situation, bliver det uomgængelig nødvendigt, at der samtids med Fiskeriets Frikøbelse udgives en Lov eller Regulativ om Fiskeriets Udøvelse i Randers Fjord, idet de almindelige Bestemmelser i en for hele Landet gældende Fiskerilov, særlig det Rigsdagen forelagte Forslag til Lov om Fiskeriet i Danmark, næppe ville være tilstrækkelige. Kommissionen kan i saa Henseende i Hovedpunkterne slutte sig til det af en Kommission til Udarbejdelsen af Forslag til Lov og Regulativ for Fiskeriet i Randers og Mariager Fjorde i Aaret 1860 indgivne Forslag, dog har man ment at burde foreslaa forskellige Modifikationer, hvorom man har tilladt sig at vedlægge en særlig Udtalelse.

Spørges der nu om, hvilke Fiskearter og i hvor stort Omfang, der findes i Randers Fjord, da vil dette blive bedst anstuelig ved at gennemgaa Fjorden stykkevis, idet der begyndes fra Havet — jfr. det høstfølgende Afriids over Gudenaen og Randers Fjord.